

ZPRAVODAJ

GLADIRIS

LISTOPAD 1999

Č. 107

ROČNÍK XXXI

Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS Gladiris, specializovaná organizace pěstitelů mečků a kosatců při OV ČZS v Novém Jičíně. Řídí redakční rada. Tiskne SIAK, spol. s r.o. 764 21 Zlín. Za věcnou správnost příspěvků odpovídá autor.

Obsah:**Strana č.:**

Netradiční úvaha	2
Informace pokladníka	3
Kladno-Flora-Rapotín (výstavy)	4
Nezapomenutelný pěstitel pan Dobiáš	5
„KVĚTY 99“ Lysá nad Labem (výstava)	6
Speciální 29 výstava mečků v Nemyčevsi	13
Hodonice, výstava mečků a jirín	15
Poděkování za výstavu v Hodonicích	16
Výstava mečků ve Volduchách	18
XXXI.výstava mečků v Rapotíně	19
Výstava mečků na zámku v Kravařích	20
Výstava mečků Rybnik-Newiadom, Polsko	21
Za panem Jindříškem	22
Introdukce pro rok 2000	24
Fertilita a sterilita pylových zrněk lilii	25
Virové nemoci mečků	27
Mražený pyl denivek	30
Sezona 1999 na mé zahradě	31
Allium – okrasné česneky	34
BIOGANIC	35
Přání do roku 2000.....	36

Netradiční úvaha:

Tímto číslem Zpravodaje pro mečíkáře uzavíráme pěstitelskou sezonu 1999. Každým dnem se přibližujeme k roku 2000 a rok následující bude posledním rokem dvacátého století. Najednou si uvědomujeme, že máme možnost prožít tuto zvláštní dobu a filosof si ji může představit i pomíjivě, jako dvoutisícovku namalovanou prstem v písku na mořské pláži v očekávání, až ji velká mořská vlna srovná v písečnou rovinu.

Mnohé noviny jsou plné stresových nedomyšlených a nepodložených otázek a hned i závěrů. Vnucují se nám mnohé neuvěřitelnosti, katastrofy končící v lepším případě zemětřesením, v horším setkáním s asteroidy a koncem světa. Globální oteplení, léky na zatím nevyléčitelné nemoci, následky genetických manipulací s rostlinami či živočichy a další. Pravda je však v tom, že lidstvo někam spěje a lidé nejsou uspořádaným společenstvím jako mravenci či včely, kteří žijí podle svých přírodních instinktů, ale lidé mají rozum, bohužel každý jiný, a každý táhne za svůj rozum jiným směrem, vymyšlejí se stále nové zákony, a asi jim nikdy nebude konec, když se nebudou dodržovat ty nejjednodušší, nekrást, nezabíjet a nesmilnit, milovat rodinu a přírodu. Toto století je za námi, začalo pádem monarchie, násilným koncem první republiky okupací, pak komunistickým režimem a dnešní demokracií, pro kterou jsme s takovým nadšením zvonili a představovali si ji zcela jinak.

V tomto století po přibližně patnácti generacích křížení mečíků dochází k tomu, že se z planě rostoucích mečíků dovezených z úplně jiného kontinentu podařilo pomocí lidské pracovitosti, trpělivosti a touze po krásných věcech tuto květinu značně změnit a prošlechtit ji blíže k obrazu lidskému. Podle odborníků není jiné květiny, která má tak vznešenou prostorovou dimenzi a více podtrhuje slavnostní chvíle. Básník říká, - jsou to katedrály stvořené přírodou k oslavě věčnosti a někoho za srdce chytne Krylova písnička s verš o svobodě a rudých gladiolách.

Vzpomínky jsou jako nitky, které se lehce ustříhnou nůžkami. Od šedesátých let, kdy pěstování mečíků u nás dostalo strmý spád a dalo vzniknout později i mečíkové organizaci, nezůstalo jen při mečíkách, přidaly se i kosatce, množství cibulovin a nyní denívky. Kolik to bylo přátel, co výstav, co nových výpěstků, co radosti z krásy a též zklamání a neúspěchů. Kolik bylo radostných chvil nad mečíky, krásy naaranžovaných výstav, nebesky vyzdobené kostely, kytice v bytě, kterou Vám kde kdo závidí, i zkrášené rovy. Co radosti z darované kytice, kolik šťastných chvil při křížení květů a kolik milých překvapení u nově rozkvétajících semenáčů.

P.M.

Informace pokladníka:

Ing. Jan Lubojacký

1. K 15. říjnu přes opakované urgencye nemají dosud zaplacený členské příspěvky následující naši členové: Bystrý J., Domský V., Havlíček K., Ježek O., Karnolt V., Kůtek M., Michálková N., Rosler P., Šedová J., Šmídová M., Fridrich J., Jenčík J.

Mezi uvedenými jsou dva kteří zaplatili bezhotovostním převodem ze svého účtu, ale jejich peněžní ústav sice zajistil převod peněz, ale bez uvedení jména plátce. Jedná se o jednu bezhotovostní platbu asi ze Slovenska okolo 5.7.99 ve výši 96,10 Kč a jednu bezhotovostní platbu okolo 23.8.99 ve výši 100 Kč. Česká spořitelna, ve které máme účet, jména těchto plátců nezná a já tedy nevím kdo tyto zřejmě členské příspěvky platil.

Při placení členských příspěvků tedy nepoužívejte bezhotovostních převodů ze svého účtu, pokud nemáte jistotu, že váš peněžní ústav zajistí, aby našemu účtu bylo sděleno i jméno plátce.

Současně se omlouvám, pokud jsem u někoho urgoval placení neoprávněně. Měl jsem již 75 let a je nanejvýš nutné, aby mne ve funkci pokladníka někdo vystřídal.

2. Upozorňuji, že dle usnesení členské schůze jsou členské příspěvky pro rok 2000: - Kč 80.- pro členy, kteří platí členskou známku v některé jiné organizaci ČZS, -110 Kč.- pro ostatní členy. Je potřebné, aby se členové, kteří jsou členy ČZS u jiné organizace a žádají slevu, prokázali před placením v roce 2000 dokladem, který předloží při placení na výr. schůzi, nebo jej zašlou matrikářovi, panu Žufanovi. Doklad musí obsahovat razítko a podpis odpovědného pracovníka který stvrzuje **plné** členství u jiné ZO ČZS.

3. Náš peněžní ústav - Česká Spořitelna nám sdělila nové číslo našeho účtu a to: směrovací kód : 0800 (stávající), číslo účtu: 1761305399 (nové) prozatím je možné i v příštím roce použít i číslo staré, které je i na starých složenkách, které Vám budou zaslané pro placení příspěvků v příštím roce.

4. V tomto Zpravodaji jsou přiloženy členské známky těm, kteří je doposud neobdrželi. Členové: Čičák V., Fiala R., Hanyk J., Kozel L., Soukup V., Speratová O., Chroboček L., Kabilka J., Kanda P., Valenta J., Němeček V., známky neobdrží, protože zaplatili pozdě a zbylé známky jsem musel vrátit územní radě.

KLADNO - FLORA - RAPOTÍN

(Vladimír Pernica - Ing. Nejedlo)

V době zahájení jarní „FLORY OLOMOUC“ jsem cestoval do Kladna na zdejší výstavu narcisů a tulipánů, pořádanou Narcis klubem. Jako vždy jde o solidní propagační akci menšího rozsahu, na níž lze často vidět i mnohé novinky narcisů. Tuto výstavu by měli navštěvovat všichni zájemci o narcisy.

Na letošní výstavě měl vynikající expozici Dr. Lipold s květy ve vynikající kondici a mnohými novinkami. Např.: 2W-P RUBY STAR Hav 97, 2W-P MAGIC STEP Hav 86, 2W-PPR RUBY ROMANCE Hav 98 a další.

Mnohé další narcisy jsem pak viděl na jeho zahradě.

Pan Krupička, stejně jako pan Danda, měl rovněž vynikající expozici a mě zaujal MISSION IMPOSSIBLE 11WP-P Mit 92, dále SHRIKE 11W-P Mit 90, YOUNG LOVE (perfektně vybarvený) 2W-PPY a ovšem úžasný PRECOUCIOUS.

V expozici pana Dandy jsem byl okouzlen cv. ZUMDISH 4W-O Jackson's Daffodils, který může nahradit PEACH PRINCE. Dále LORIKEET 1Y-P Mit 80, FIDELITY 1Y-P Mit 82 a ELEGANT LADY 1W-Y od paní Robertson. Ovšem, bylo by možné psát o dalších narcisech, jako DISTANT DRUMS 2Y-R, je však vhodné nahlédnout do vedlejší místnosti na tulipány paní Valentové.

Květy byly ve výborné kondici a kvalitní, mezi nimiž zaujal zejména Tr ABU HASAN a Dh COMIC, MIRACLE a TENDER BEAUTY.

Z Kladna v podvečer zpět a příští den návštěva FLORY v Olomouci. Co říci?.....mnozí víte. V pavilonu „A“ hned u vchodu zaujala nejlepší expozice FLORY, pana Ing. Jošta, právě svou komplexností řešení. Měl zde zapuštěné hrnky s drobnými cibulovinami, řeběčky, Iris Juno a další. Zapuštěné hrnky s kvetoucími botanickými hybridy narcisů v trávniku, několika cv. tulipánů a narcisů. Nádherný plnokvětý EXTRAVAGANA pana Duncana z roku 83 (plná trubka) a mohutný semenáč D1377 /2/3/O-R. Kolekce LA hybridů lilii pak Ing. Joštovi získala cenu Novitas Olomouensis.

O něco dále zaujala nádherná expozice paní Ing. Marcjánové na téma zahradní architektura, která ne nadarmo získala stříbrnou medaili. Dále pak byla expozice ČZS a Narcis Klubu s desítkami odrůd narcisů přátel Odstrčila a manželů Šťastných. Velmi efektně umístěných po jednom ve skleněných ampulích zapuštěných v trávniku a označených číslem. (seznam cv. byl vyvěšen). Bohužel pro specialisty toto řešení bylo méně vhodné, zvláště pro vzdálenost mnohých květů.

Na Floře jsem se pochopitelně setkal s přáteli a byl pozván Ing. Nejedlem do Lovčic. Odpoledne jsem již brouzдал jeho výsadbou narcisů a tulipánů a zvláště si všiml semenáčů. Mezi nimi vynikající, mimo plnokvěté, mnohé collary a ne jeden je špičkový. Pohled jsem však nemohl odtrhnout od semenáče 11Y-P.

Na druhé straně zahrady pak má tulipány a zde se nechtělo od semenáčů crisp, z nichž některé mají již jméno. Například třepenitý tulipán barev ABU HASSANA. V mezinárodním registru tulipánů je jeden třepenitý liliokvětý a zde jsem viděl rovněž třepenitý liláč a dokonce i viridifloru. Je tedy nač se těšit.

Večer však rychle zpět a ráno na zahradu, řezat květy na výstavu v Rapotíně, 1. a 2. května. Výstava se konala ve stejné sestavě vystavovatelů jako minulý rok. Opět byl velký sál zaplněn a výstava úspěšná kvalitou vystavených květů i návštěvností. Opět největší plochu zaplnil a to především narcisy pan Odstrčil a zde z novějších zaujal např. 4Y-P BALDOCK pana Hamiltona. Pan Prikryl měl opět velmi kvalitní květy narcisů a jeho expozice byla též atraktivní i vystavenými ranějšími odrůdami.

Pernica měl opět expozici v níž byly tulipány vč. botanických druhů a mezi nimi vynikala moh. mutace TEMPLE OF BEAUTY s názvem PERESTROJKA. Také vystavoval několik semenáčů crisp (skutečně kvalitních) pana Krivánka. Mimo tyto měl v expozici květy různých drobných cibulovin, jako nepřehlédnutelné zpestření.

Další expozice, (pan Klimeš a další) byly v běžné, avšak nutné tradici. Lze si jen přát, aby organizátoři vydrželi s elánem a v příštích letech pokračovali a na výstavách se setkávalo stále více fandů jarních cibulovin.

NEZAPOMENUTELNÝ PĚSTITEL.

(Oldřich Hrdina, 272 02 Kladno, Francouzská 2464)

Plným právem je gladiol nazýván květinou elegantů a rytířského chování. Navštívil jsem jako divák Vaši výstavu v Lysé nad Labem a nedá mi abych nezavzpomínal na přítele z mého mládí, velkého průkopníka pěstování u nás a snad jednoho z prvních šlechtitelů. Vypěstování mečíku do dnešní krásy dalo mnoho práce a nezměrné obětavosti mnoha šlechtitelům. Jedním z nich byl pan Dobiáš z Hlubokého Dolu u Kolína. Zatím co jeho manželka pracovitostí, moudrostí, ale i vzhledem typická polabská selka, zahradnice, věnovala celý svůj život pěstování jirín, pan Dobiáš se věnoval šlechtění gladiolů. Své poznatky pravidelně každoročně sděloval novým zájemcům o pěstování na květinových výstavách na pražském Žofíně. Tam sděloval obdivovatelům jeho čarokrásných gladiolů, že nejvíce si přes všechnu úchvatnou krásu novošlechtěnců váží nejvzácnějších gladiolů v bílé barvě. Z nich že nejlépe může dosáhnout různých variant. Mimo svou zahrádku pěstoval gladioly na okraji Hlubokého Dolu u typicky malého středočeského rybníčku, kde jeho výpěstky byly plně respektovány všemi obyvateli a nikdy nebyl žádný květ poničen. K tomu se snížili v letních měsících ti, kteří automobily přijížděli v nočních hodinách mnohdy hodně zdaleka a odváželi si unikátní květy gladiolů i se všemi listy a samozřejmě i cibulemi. Kazili tak dobré jméno poctivých pěstitelů, kteří dodnes vzpomínají ušlechtilého pana Dobiáše, pěstitele a šlechtitele elegantních gladiolů.

„KVĚTY“ - LYSÁ n./LABEM 1999

Petr Mírnánek

Mám vždy velkou radost, když dostanu dopisy s výsledky regionálních výstav, přednost však musíme dát výstavě pořádané ve spolupráci s ústředím ČZS, kdy naším úkolem bylo především dodat květy v dostatečném množství a kvalitě. Též někteří naši členové vystavovatelé pomáhali v závěrečných pracích při instalování květů a provedli vlastní hodnocení nejlepších exponátů mečíků. Po dobu konání výstavy jsme měli poradenskou službu pro návštěvníky, (první dva dny Mirek Novák a druhé dva dny já). Vzpomínám na mnohé dotazy které mne nejvíce zaujaly, například:

- a) Mečíky mě krásně kvetou, ale proč nemají tak krásné dlouhé klasy, s mnoha rozkvetlými květy? Vážená paní, na této výstavě nejsou holandské odrůdy, které se k nám hojně dovážejí a jsou určeny pro pěstitele, kteří si mečíky na jaře zakoupí a už je obvykle neskliží, nechají je zmrznout, nebo v nezdravé půdě se infikují houbovým onemocněním, které při nevhodném uskladnění dokoná svou zkáznou práci. Je pravda, že některé novější holandské odrůdy, AMSTERDAM a jiné mají již nákvět nad 6 rozkvetlých květů, ale ty nejsou v běžném prodeji. Zde vidíte odrůdy amerického šlechtění, kde je šlechtitelský trend vypěstovat mečíky, které mají 8-10 květů současně rozkvetlých a šlechtění českých šlechtitelů, které vlastně z amerických mečíků vychází. Členové naší organizace GLADIRIS většinou holandské mečíky nepěstují. Ale když mě se ty moc kudrnaté nelíbí! Všimněte si, že mečíky amerického typu nejsou jen kudrnaté, ale i hladké, ale tuhé a voskovější, proto jim květy tak rychle nevadnou.
- b) Chtěla bych si hned koupit několik cibulek mečíků na výstavě, proč je neprodáváte! Vážená paní, mečík nemá cibulky ale hlízy a nyní roste na záhonech, musí vyžrát a v zimě si objednejte podle katalogů, které nabízí mnozí vystavovatelé. Ale to je škoda, že se musí mečíky sklízet na zimu, tak to je nebudu pěstovat.
- c) Letos jsem měl mečíky velmi špatné, úplně jim seschly listy ještě před květem, přestože jsem je stříkal Novozirem současně když jsem stříkal broskve proti kadeřavosti. Vážený pane, mečíky jsou velmi citlivé na postřiky a to především počátkem vegetace, též se musí dodržet předepsaná koncentrace doporučených postřiků, Novozirem se mečíky nepostřikují.
- d) (nejčastější dotaz) mečíky pěkně rostly a poupata se nerozvinula a další klasy zplesnivěly, neměla jsem ani jeden květ. Asi již mečíky pěstovat nebudu. Vážená paní, mečíky vám napadly trásněnky, které vysávají květy do takové miry, že se nemusí rozevírat a následně květy po tomto poškození automaticky napadá Botritis, což je houba, která květy úplně znehodnotí. Proti trásněnce je nutné postřikování proti tomuto škůdci účinným insekticidem několikrát před květem a též je nutné provést hlavní ošetření po

sklizení, kdy mečíky, resp. jejich hlízy namoříme insekticidem, aby se trásněnka nemohla dostat do skladu. Toto ošetřování chem. přípravky odrazuje mnoho pěstitelů od pěstování mečíků, protože mají obavy o své zdraví a nechtějí s těmito přípravky pracovat. Jsou oblasti, kde trásněnka žije jen omezeně a její poškození na mečíkách není v takové míře, aby se muselo stříkat. Pokud však trásněnku na zahradě máte, postříkat musíte, aby jste měla mečíky pěkné, navíc trásněnka je velmi úporný škůdce a mnoho doporučovaných insekticidů nezabírá, proto musíme přípravky střídat, nebo kombinovat s výluhem tabáku. Též se kombinuje insekticid hloubkový se systémovým. Každoročně jsou povolovány nové insekticidy a tak je nutné i experimentovat, co nejlépe zabere. Mečík má přirozenou obranu, silnou voskovou vrstvu na listech, proto postřík na poprvé neulpívá, ale v kapénkách stéká na zem, proto opatrně přidáme smáčedlo a stříkáme dvakrát za sebou, až vidíme že povrch listů je celoplošně ošetřen.

Jak vidíte otázek bylo hodně, všechny však pro naše pěstitele doufám běžné a snadno řešitelné. Nejvíce frekventovaná otázka, lépe řečeno tvrzení, že mečíky prvním rokem byly různých barev, červené, žluté i okaté, a nyní se změnila a jsou jen všechny růžové. Tento problém lajdáckého pěstování ve směsi a nikoliv podle odrůd není třeba našim členům vysvětlovat, ale přesvědčil jsem se, že to mnohým zahrádkářům bohužel vysvětlit nejde, je to prostě opylením včelami a degenerací přešlechtěných mečíků. Tento názor je běžně rozšířen a nelze mnoha zahrádkářům vysvětlit. Nechejme je tedy spokojeně žít v jejich omylu.

Můj názor na výstavu? Protože jsem absolvoval v předešlých letech mnoho mečíkových výstav, vidím za vším mnoho usilovné práce, kterou vynaložili pěstitelé, organizátoři a aranžéři, aby všechna tato krása se stala skutečností, těm prvně jmenovaným zůstane únava a vyčerpání a návštěvníkům kteří dovedou krásu květin vnímat -nevšední zážitek. Někomu výstava však neřekne mnoho, i kdyby byla sebekrásnější, protože tam neřvou motory závodících aut, nebo se fotbalisti či hokejisti navzájem nemrzačí, pro někoho je prostě výstava květin jen slabé vzrušo. Výstava byla jednoznačně poznamenána suchým počasím a vystavovat mohli je Ti, kdo vysazovali opravdu pozdě, až v polovině května, nebo přivezli květy z podhorských chladnějších oblastí. Moraváci neměli šance, protože květy na Moravě byly již naprosto odkvetlé, já jsem již dokonce sklízel semeníky, u Koničků však mečíky teprve začínaly, to jsou rozdíly! Každopádně 4 dny otevřená výstava pro mečíky je nevhodně dlouhá, je nutná obměna alespoň části květů. V neděli některé klasy kvetly již posledními poupaty, kdo obměnil neprohloupil. Na výstavě se podepsala svou neúnavnou prací paní Luňáčková, její nápady v řešení prostoru výstavy jsou vždy originální a nové i za použití běžně přístupných materiálů. Skvostem výstavy byla špičková expozice jižní a především orientálních lilií, vodní rostliny v jezírkách s rybičkami, bonsaje a kaudexní rostliny byly velmi kvalitní a

nechyběly ani krásné kaktusy či dokonce sortiment fuchsii a begonií, proběhla soutěž o nejhezčí truhlík. Nádvoří výstaviště plné stánkařů s velkým výběrem rostlinného materiálu a dalších atrakcí. Já jsem dal přednost domácím klobásám z udírny a přitom vyslechl u dalšího stánku přednášku o blahodárném účinku Gvaranalu, což je výtazek z tropické liány a má účinky elixíru mládí, který kdysi mamě hledal osvícený císař Rudolf II.

HODNOCENÍ MEČÍKU :

Hodnocení nejlepších exponátů před otevřením výstavy podle zjednodušených norem NAGC provedla odborná porota řízená jejím předsedou A. Žufanem:

Novošlechtění:

1) 8/6-7-91	pěstitel Koniček
2) 26/6-3-89	Koniček
3) NŠ 200	MUDr Kříž
4) CO x BC 2 Kovařík	Žufan
5) NŠ 28/1	Hrabovský
6) 13/1-1-89	Koniček
7) 13/4-1-93/96	Koniček
8) 15/93 Šaran	Žufan

Velikostní skupina 500:

1) PINK ELEGANCE	Koniček (Grand Champion)
2) DELIVERANCE	St. Palát
3) BOMBAJ	Hrabovský
4) DIVINITY	Šulc

Velikostní skupina 400:

1) JARNÍ TÁNÍ	Hrabovský
2) SAILOR'S DELIGHT	Žufan
3) CLARENCE'S CHOICE	MUDr Kříž
4) GLADIRIS	Merka
5) CHARMER	Ing Domský
6) GRAND FINALE	Hrabovský

Velikostní skupina 300:

1) SHOW OFF	Koniček
2) OLINKA	Hrabovský
3) TARA	Žufan
4) OLINKA	Koniček

Velikostní skupina 100 a 200:

1) CURLING ATOLL	MUDr Kříž
2) PURPLE STAR	St. Palát
3) CURLING ATOLL	Merka
4) ROSETTE	St. Palát

Skupina 3 klasy:

1) GRAND FINALE	Hrabovský
2) CLARENCE'S CHOICE	Hrabovský
3) KYTICE	Hrabovský
4) FIGARO	Žufan
5) GLADIRIS	Koniček
6) ALBATROS	MUDr. Kříž

Expozice jednotlivých vystavovatelů vzhledem k systému uspořádání výstavy nešlo objektivně hodnotit.

Hodnocení mečíků bylo provedeno těsně před otevřením výstavy a nejlepší vybrané vítězné exponáty vystaveny na zvláštním stole. O takto separátne vystavené exponáty byl nebyvalý zájem. Návštěvníkům bylo nutné vysvětlit, že tyto mečíky byly nejkrásnější v době hodnocení a v další dny výstavy, kdy nakvétají další klasy již toto nemusí vizuálně platit. Dále bych se chtěl podrobněji věnovat svým zážitkům z této výstavy při podrobnější prohlídce jednotlivých expozic a to nejen mečíků:

Expozice Dr.Kříže a paní Ing.Slavíkové:

tito pěstitele vystavují již poněkolkáté ve společné expozici a všiml jsem si nebyvalého citu pro výběr odrůd a velké starostlivosti při úpravě a udržování expozice po celou dobu výstavy, na rozdíl od pěstitelů, kteří mečíky přivezli a nechali je pak po celou dobu výstavy svému osudu. Aranžování bylo neobvyklé, květy v kyticích ve sloupech nad sebou, takto jednotlivé odrůdy dobře vyniknou a divák se může ke květům lépe přiblížit. V kyticích asi 8-10 květů, což znamená, že nepěstují odrůdy po jedné hlízce od odrůdy, ale v množství, kdy se dá již lépe vybírat. V sortimentu jsou zastoupeny vedle novinek i některé kvalitní starší odrůdy, již málo viděné, včetně vlastního novoslechtění Dr.Kříže. Například odrůda JABLKO SVÁRU ,světle růžová s krásným kadeřením a dále TELČ a MILADA.Těž zajímavé v čistých barvách ROSARIO , jasně cyklámenový a MILENA, zářivě lososová s okem. Pěkné byly ozdravené Adamovičovy odrůdy s hustým kadeřením ale s kratšími klasy LILINO, světle lila fialové s žilami, NĚŽNOST čistá barva světle růžové fialová , SWALLOW světle fial. modrý, ROSE MAGNIFIQUE a další. V této kolekci byly i odrůdy Dr. Rýznara, který výstavu osobně navštívil a s nostalgii vzpomínal na doby, kdy tyto krásné mečíky vyšlechtil. Zvláště pěkné byly DIALOG, KYTICE,

ZELENE JEZERO, HRADEC KRÁLOVÉ, BABÍ LÉTO, BRONZOVÁ SOCHA, KOKTEJL, pěkné byly ještě APOLÓN, RUMBURAK a SIXTEEN, ze zahraničních odrůd CLARENCE'S CHOICE, DIVINITY, PINK LADY, GAY FESTIVAL a.t.d.

Expozice Ing Domského:

Tato velmi zajímavá expozice mečíků se nacházela trošku v odlehlém koutku výstavy, kde mnozí návštěvníci přicházeli již posílení po koštu dobrého moravského vína a naladění zpěvem cimbalisty.

Byly zde cenné především semenáče vlastního šlechtění a to se zajímavými dvojitými oky, i málo viděné oranžové a kouřové opravdu výborné úrovně. V pozadí nádherné klasy FIGARO a JEŠTĚD.

JOŠT IMPORT:

Lilie a zvláště pak orientální jsou a budou nádherou u níž se musí každý, trochu jen ke květinám vnímavější návštěvník zastavit, o to více zaujmou odborníky. Všiml jsem si dokonce několika zlatých konviček mezi proutěnými košíky, v nichž a mezi nimi byly orientálky profesionálně naaranžovány. Zapsal jsem si jména, LESLIE WOODRIF, FENOMENALE, ARENA, ROYAL REKORD a neopoměl všimnout velkých importovaných cibulí tulipánů, narcisů a hyacintů. Nemohu posoudit, zdali řezané květy byly dovezeny z Holandska, nebo vypěstovány u nás, ale každopádně byly velmi krásné. Termín výstavy byl již pro lilie, především asiátky velmi pokročilý, víme však, že chlazené importované cibule lilii se mohou načasovat ke kvetení na kteroukoliv roční dobu, i na vánoce.

Kolekce slovenských přátel

(Ing Adamovič, Melich a Kovařík)

Malá expozice byla obsazena odrůdami ČERVENÁ FANTÁZIA, IGOR'S ORANGE FAVORITE, BICOLOR ICE CREAM, AZ ARKTIDA, ROSELLA a další, všiml jsem si, že u této expozice se pozastavila především delegace ze slov. svazu zahrádkářov z Bratislavy.

Expozice Jiřího Šulce z Mladé Boleslavi

Velmi pěkná, barevně vyvážená kolekce, květy však umístěny vinou aranžérů u země, proto málo vynikaly, výborný výběr odrůd, květy nepřekvetlé a čerstvé. Některé, co mne zaujaly jmenuji: MEDITACE, TŘEBÍČ, OLINKA, CORRIDA, OF SINGULAR BEAUTY, FIGARO, DONNA MARIA, VIOLETTA, DUNAJSKÉ ZÁTIŠIE, ISLE OF MAN a dokonce ELIŠKA REJČKA o které jsem si myslel, že již neexistuje.

Expozice Václava Čiháka, J. Beneše, F. Rohlíčka a A. Žufana

Myslím, že by bylo velmi problematické hodnocení expozic, pokud proběhlo, nikde jsem to nezaznamenal. I tato expozice plzeňáků byla velmi pěkná a kvalitní, zvláště když se dohromady spojí tak dobří pěstitelé a tradiční vystavovatelé. Jistě každého předně zaujal SIXTEEN s 12 nakvetlými květy bez známky vadnutí, je to již extrémní překvetlost, ale mluví to o kvalitě odrůdy. Dále bezchybné klasy MARGARET LYALL, GLADIRIS, CONTESSA, KIRI, JARNÍ TÁNÍ, RUMBURAK, KAREL KECK, MALÁ ŠARKA, MÁG, LUHAČOVICE, a zjistil jsem, že ještě existuje BLUE VIOLET.

Expozice - St. Palát a J. Hrabovský

Začíná být módou, že se spojí dva nebo více pěstitelů a tak mohou vybrat společně to nejlepší v opravdu vybrané a kvalitní expozici. Asi jen tak se dá konkurovat velkopěstitelům. Této nádherně umístěné a dobře aranžované expozici vévodil GENERÁL PATTON v plné kráse. I ostatní klasy byly překvapivě dlouhé a rovné, TANGO, ATHOS, PRECEDENS, KAMILA, GOLD STRUCK, GLADIRIS, FIREBALL II. HRADEC KRÁLOVÉ, CLARENCE'S CHOICE, GRAND FINALE, OKOBOJI BELLE, BOMBAY, KYTICE a VALČÍK. Myslím, že oba novojičičáci se pečlivě připravují na výstavu v příštím roce a na tuto výstavu již měli klasy správně načasované.

Expozice - Štefan Merka

Expozice, která se mě nejvíce líbila. Příjemně působilo její krásné naaranžování v prostoru mezi expozicemi jiřin a fuchsii. Několik výjimečně krásných klasů JANTARNAJA BALTIKA velmi barevně kolekci zpestřilo.

Expozice Jiřin, (Luděk Brzák, Slovec 154, 28903 Městec Králové)

Vzpomínám, že jako začínající pěstitel jsem měl i několik jiřin, ale upustil jsem od jejich pěstování pro velké kořeny, které nebylo kde ve sklepě umístit. Přiznám, že tak krásné jiřinky jako v této expozici se jen málo vidí. Jiřinkám mnoho nerozumím, ale bylo jisté, že květy byly pečlivě vybrané, pečlivě upravené ve vázách a toho pečlivého bylo více, dvakrát během výstavy obměněné, obrovské klasické po fimbry, leknínovité, pomponky i mini jiřinky na obruby. A ty barvy. Zaujaly mne INTER BLUE, PURPLE JOY, TODRA, HERALDINE, INTERGUL, BABYLOON, KELVIN SUPREME, SKIPPELEY SPOT a další.

Expozice LUKON GLADS J.Koniček

Expozice u vstupu do pavilonu na velmi pěkném místě. Velké bohaté mečíkové aranžmá, méně jednotlivých exponátů, zřejmě se kvetení mečíků u Koničků trošku opozdilo, ale konečně jsem si všiml, že na výstavách začínají mít své místo i miniatury, měly by však být vystavovány jednotlivě v malých vázičkách, tak lépe vyniknou, než když jsou tři a každá jiná v jedné velké váze. Každopádně nejlepší novošlechtění na výstavě, a několik klasů PINK ELEGANCE, jež získala i Grand Championa výstavy, všechny ve stejné kvalitě a v postupném nakvétání. Dále vedle několika tradičních odrůd ještě u nás nepředstavené novinky z USA. Líbily se mě DISCOVERY, KAMILA, REMBRANDT, MICHAEL B, RADYNĚ, EL DIABLO. Hned jsem si všiml ocenění, zlaté konvičky, kterou expozice získala hned první den.

Expozice „Zahrada Bittman „ (kaudexy a sukulenty)

Expozice pana Bittmana byla jedna z nejhodnotnějších vedle dalších početných expozic bez mečíků. Kvalitní sbírkové rostliny pro specialisty, například : Pachypodium bispinosum, Begonia richardiana (super, viděl jsem poprvé v životě), Fockea, Euphorbia balsamifera, Jatropha podagrica, Pelargonium polycephalum, které jsem viděl v přírodě v Jižní Africe a další zvláštnosti. Dále zde byla velmi pěkná expozice Hortiklubu, kolekce fuchsii, zahradník Starkl vystavoval růže.

V průběhu dne měl přednášku o pěstování mečíků pan Ing. Domský. Přednáška byla velmi výstižná a bylo vidět, že o pěstování mečíků mluví dlouholetý pěstitel a šlechtitel, který se nedal zaskočit žádnou otázkou. Protože jsem si celou přednášku vyslechl, jen krátce z jejího obsahu:

Pan Domský mluvil o zlepšení propustnosti půdy pro mečíky, což doporučuje provádět popelem více než pískem. Před hnojením zjistit obsah živin a Ph rozbořem. Obvykle chybí hořčík a železo. Příprava půdy a předplodiny, nesadit zásadně po plodinách, které přenášejí, nebo trpí houbovými nemocemi.

Vysvětlil význam předklíčení sadby asi čtrnáct dní před vysazením při teplotě 20-25 st.C. Nepředklíčené rostliny mají opožděný růst. Sazení na samostatný záhon s účelem řezu květů. Důležitost odplevelení.

Vysvětlil důležitost a mnohdy nezbytnost ošetření fungicidy a insekticidy proti třásněnce a drátovcům, což je někdy problematické pro nezkušené pěstitele.

Sklizeň: podcenění ošetření před uložením do skladu, doporučuje 1% formalin. Též mluvil o šlechtění mečíků. Přednáška byla oceněna potleskem.

V průběhu výstavy jsem sledoval zájem o naši organizaci Gladiris, návštěvníci si mohli přečíst stručný plakát o činnosti a možnosti získání členství.

Zájemcům byl rozdáván též tiskopis s přihláškou za člena organizace a nejméně 20 návštěvníků projevilo vážný zájem stát se naším členem. Setkal jsem se též s mnoha pěstiteli, kteří si náš Zpravodaj navzájem půjčují, nebo byli členy v minulých letech a museli pěstování mečíků z různých důvodů zanechat.

Domů jsem cestoval vlakem s přítelem Frantou Kovaříkem, bylo o čem povídat, vzpomínali jsme na staré přátele, probrali tuto i mnoho předešlých výstav protože je co porovnávat. Cesta domů rychle uběhla, ale vzpomínka na krásnou výstavu zůstane navždy. Díky všem, kteří se podíleli na jejím uskutečnění.

Speciální 29. výstava mečíků v Nemyčevsi :

(Libuše Jampilková, jednateřka)

Ve dnech 14.-15. srpna 1999 pořádala naše ZO ČZS Nemyčevs-Vitiněves speciální, již tradiční výstavu mečíků. Prostory místní sokolovny se v těchto dnech opět po roce proměnily v pestrobarevný ráj a více jak dvě tisícovky návštěvníků, profesionálních i amatérských milovníků květů měly opět jedinečnou příležitost obdivovat nevhodně krásu těchto květů. Kromě květů mečíků vždy upoutá i expozice jirín pana Brzáka ze Slovice, která je profesionálně připravena a tentokrát zahrnovala přesně 100 odrůd těch nejnovějších. Malé návštěvníky překvapilo jistě exotické ptactvo, které vhodně zpestřilo krásnou atmosféru. Návštěvníci byli nadšení úpravou a aranžmá hlavního sálu, objevily se však připomínky k nevhodně umístěnému prodeji hrozoploché lísky a ukázkovým výrobkům čalounické firmy p. Jonáše z Milíčevse. Velmi esteticky působila expozice sušených květů paní Lainové z Jičíněvse a vhodnou byla i expozice postřikovačů Agropodniku Staré Místo.

I když si většina vystavovatelů stěžovala, že vzhledem k teplému létu byla většina vzácných odrůd odkvetlá, mohli jsme zhlédnout celkem 566 květů ve 484 odrůdách mečíků, které představilo 12 vystavovatelů: pan Jaroš z L. Bělohradu, pan Kordík z Hořic, pan Šulc z Ml. Boleslavi, pan Vošvrda z Úlibic, pan Červinka z Turnova, paní Pilařová ze Studence, pan Novák z Hradce Králové, pan Urban z Bolehošti, pan Koniček ze Sadské, pan Domský z Ústí n. Labem, pan Podoubský z Nemyčevse a P. Jampilková z Jičína. Odborná porota udělila 7 prvních, 10 druhých a 11 třetích cen, nejlepší bílý květ, BIELE BAMBINO pěstitelce Jampilkové. Nejlepší expozici určili návštěvníci výstavou svým hlasováním a stala se jí expozice paní Jampilkové.

O úspěšnost výstavy mezi veřejností se opět zasloužily svou profesionální prací paní Květa Čížková, Marie Vystrčilová a Jana Bucharová ze Zahradnické

školy v Kopidlně, které vytvořily na čtyři desítky aranžmá květin, na jejichž pohled se tajil dech. Zpestřením pro návštěvníky byla doplňková soukromá výstava květin v sále hostince u Hlubučků firmy Kubela a syn.

Svémi sponzorskými příspěvky se o zachování výstavy zasloužili: Garland Jičín, J.Vlasák-Lysá n.L., Jičínská a Hořícká cukrárna manželů Draslarových, hostinec u Hlubučků-Nemyčeves, zahradnictví Kubela a syn-Vitíněves, Hortena Jičín, Mikro Jičín, Dahlia Sloveč a pan Jonáš z Milíčevsí. Předpokládáme že příští výstava v roce 2000, která se uskuteční opět uprostřed srpna a bude jubilejní třicátá, bude úspěšná a bude hýřit originálními nápady, které budou přitahovat a umocňovat nevšední zážitek, který zanechá shlédnutí výstavy na každém návštěvníkovi.

Vyhodnocení nejlepších květů porotou dne 14.srpna 1999:

Nejlepší bílý květ: BIELE BAMBINO pěstitel L.Jampilková, Jičín

I.cena: MECENÁŠ	pěstitel	Ing Domský V.
ČERVENÝ KRÁL		Novák & Urban
CHARMER		Podoubský S.
FIGARO		Jampilková L.
GREEN MEADOW		Šulc J.
PINK FANTASY		Kordík J.
SALMON LADY		Koniček J.

II.cena: 52A-99-Do	pěstitel	Ing Domský V.
SNĚHOVÁ ZÁVĚJ		Červinka J.
PIKNIK		Pilařová P.
OLINKA		Novák & Urban
GLADIRIS		Podoubský S.
VÍNOVÉ KOUZLO		Jampilková L.
KING OF SPADES		Vošvrda J.
PŘÍTEL NYKL		Šulc J.
LAHUDKA		Kordík J.
TOURMALINE		Koniček J.

III.cena: GLADIRIS	pěstitel	Ing Domský V.
PASTEL ROUGE		Červinka J.
JEŠTĚD		Pilařová P.

PUSINKA
SAPA INKA
ŠOKOLADNICA
ECSTASY
34A-Do
TEMNÝ RUBÍN
JASENKA
BOMBAJ

Novák & Urban
Podoubský S.
Jampilková L.
Vošvrda J.
Šulc J.
Kordík J.
Koniček J.
Jaroš J.

Nejlepší expozice : vyhodnocena návštěvníky výstavy hlasováním

1. místo	L.Jampilková	148 hlasů
2.	S.Podoubský	89 hlasů
3.	Ing V.Domský	50 hlasů
4.	J.Šulc	34 hlasů
5.	J.Koniček	25 hlasů
6.	J.Vošvrda	22 hlasů
7.	V.Novák & Urban	21 hlasů
8.a 9.	P.Pilařová a J. Červinka	15 hlasů
10.	L.Brzák	12 hlasů
11.	J.Kordík	10 hlasů
12.	J.Jaroš	9 hlasů

HODONICE Výstava mečíků a jirín

(Informace zaslal Jiří Houšť)

Je nebyvalé, že k této výstavě dostala naše redakce tolik zajímavého materiálu, dopis, článek z časopisu Znojensko, děkovní dopis a ukázkovou vstupenku. Nechci proto nechat poděkování na konec, a tak hned v úvodu děkuji za výbor organizace za následování hodnou propagaci naší organizace GLADIRIS. Napříště však prosím o seznam vystavovatelů, a vyhodnocení exponátů. Z dopisu jsem se dozvěděl pouze že vystavovali Poláčkoví a Zdeněk Bárta, z místních pan Milan Šoba a Jiří Houšť jako hlavní organizátoři a paní Františka Dvořáková. Je to jistě skromnost, protože výstava se dá pořádat pro radost z krásy jako celku a mnohá jména odrůd a lidí, kteří se společně podíleli na úspěšnosti nemusí být podstatná. P.M.

Výstava se uskutečnila ve dnech 14 a 15.srpna a byla **10.jubilejní!** Na výstavě se prezentovalo 10 vystavovatelů --každý kdo byl osloven, svoji účast přislíbil a také slovo dodržel, tedy desátá výstava a deset vystavovatelů.Návštěvníci kulturního domu v Hodonicích se mohli těšit z asi 700 květů mečíků v 240 odrůdách.Doplňkovou květinou se již po několik roků staly jiriny, které se představily v celkem 161 odrůdách. Na Znojensku se vlastně jedná o jedinou

výstavu květin v takovémto rozsahu, kde mohou zájemci zhlédnout větší množství květů a popřípadě si i do budoucna objednat hlízy. Jedna věc je obrázek květiny a druhá skutečnost, která vždy zastíní reprodukci.

Aranžování výstavy bylo ukončeno z pátku na sobotu ve čtvrt na tři v noci a v devět ráno byla výstava otevřena. Byla to „super výstava“ a hlavní zásluhu na její úspěšnosti mají aranžérky, o které není v Hodonicích nouze. Přišlo i mnoho jiných ochotných lidí, kteří pomohli při instalování i při její likvidaci. Za spíše symbolické vstupné obdržel návštěvník vstupenku ve formě malého grafického listu s mottem, které stojí za citaci: „Máš-li dva chleby, jeden prodej a kup květinu, abys nasýtil svoji duši“. Výstavu navštívilo 1 120 platících návštěvníků, což je pro Hodonické rekordní návštěva.

Mezi hlavní sponzory patří OÚ Hodonice, Vertex Hodonice, Haiva Tasovice, Jarva Hodonice. Díky těmto sponzorům nebyly žádné finanční problémy a nutno podotknout, že finanční problémy nebyly ani při předešlých výstavách.

Pan Houšť píše: Letošní výstavu jsme oproti předcházejícím připravovali kolektivně. Brzy z jara jsme se skoro všichni sešli a to jak my, hlavní organizátoři, tak aranžérky a kdo měl nějaký návrh, který byl akceptovatelný, tak se přijal a pak se rozdělily úkoly, kdo co bude dělat. Některé výstavy mám v paměti jako „stresová“ či „inženýrská“ a tato bude v mém povědomí jako „super“ výstava. Všechny podané návrhy, např. květinová desítka na podiu vypichovaná z květů, bazének s vodotryskem a rybičkama, též se podařily velmi hezké netradiční vstupenky. Přes všechny problémy, se kterými je vždy podobné výstavnictví spojeno, se všichni zase těšíme na výstavu další, která začne s novým tisíciletím.

Poděkování za výstavu v Hodonicích:

(pan Horupka, Hodonice 16. srpna 1999)

Vážení přátelé,

V dobré víře, že opět uvidím něco opravdu krásného a povznášejícího jsem se vypravil v nedělní dopoledne, 15. srpna do našeho Kulturního domu, na výstavu. Hned první dojem při vstupu byl příjemný. U pokladny byla dvě hezká, upravená děvčata a srdečně vítala nás příchozí. A bylo nás mnoho!

Hned od vstupních dveří do hlavního sálu bylo vidět na protější stěně jeviště velkou „desítku“, provedenou z nevtíravé zeleně a květů, která připomenula, že již po desáté nám připravili pořadatelé krásnou podívanou. Na mnoha stolech, pokrytých zčásti netkanou textilií a zčásti lněnými ubrusy stály vázy různých velikostí a tvarů a v nich byly umně postavené mečíky a jiřiny a všude byly štítky s odbornými názvy květin.

Ty sněhobílé ubrusy mne zavedly do minulosti, v níž ještě nebyly umělé hmoty, k mé pilné mamince, která v neděli, obřadně a s pocity, které my neznáme prostírala bílý ubrus na stůl u něhož jsme obědvali. A najednou se

přihlásilo tolik hezkých vzpomínek ze šťastného, mnohdy poetického mládí, i přes to, že je tomu všemu již tak dávno.

Přiznám se, a to jsem již u nás i na svých cestách do 21 zemí třech světadílů něco viděl, že jsem chvílku rozmýšlel na kterou stranu se vydat, ale šel jsem za těmi, kteří vstoupili přede mnou. A chvíli jsem stál u dlouhého stolu s jiřinami. Kolik to bylo odrůd, tvarů a barev. Mnohé z nich jsem dosud ani neviděl. Od jiřinek jsem přišel ke stolům s vázami plnými mečíků. Ta nádhera! Jednobarevné, vícebarevné, v překvapivých kombinacích, s různě utvářenými květy. Několikrát jsem se vracel a marně se snažil říci sám sobě, který z těch květů je nejkrásnější. Vzdal jsem to, protože každý měl něco jedinečného, rozdílného. A nebyly tam jen jednotlivé květy. Byly tam i překrásné, živé kytice. Nejhezčí snad byly ty, které byly umístěny vedle již zmíněné „desítky“, vždy dvě nad sebou. Jím konkurovaly jiné, zavěšené na stěnách, každá jiná a zejména velká kytice, zavěšená u stropu sálu. Stál jsem pod ní a ani se mi nechtělo věřit, že ji tvoří živé květy a doplňující větvičky. Vypadalo to, jakoby ona měla decentně nahradit přepychový lustr. Čím déle jsem byl mezi tou nádhrou, tím více na mne působila. Znovu jsem se vracel a srovnával, přemýšlel, také o tom, jakou krásu nám lidem matka příroda dává. A paní Dvořáková, s níž jsem se krátce o své dojmy podělil, řekla: „Vidíte, co všechno nám příroda poskytuje a co děláme my jí.“ Možná měla na mysli podobně jako já -mimo jiné- divoké, surové nedovolené skládky u Tasovic ale, bohužel už i u Hodonic. Dodávám k tomu jen tolik, že dobří a ušlechtilí lidé se o krásu starají a pro ni pracují, jiní pak ji úspěšně ničí. Toto pomýšlení mi na chvílku pokazilo náladu, ale brzy jsem se zase oddal prohlídce. Kromě květin, které byly jasně dominantní, jsem v KD viděl pěkné obrazy krajinek, paličkované krajky, keramiku a hrnkové květiny. Vše uspořádáno s citem a vkusem.

Zeptal jsem se pana *Jiřího Houště*, kdy začala příprava na výstavu: „Od jara, vlastně svým způsobem již po ukončení té předchozí. Přivítáme každý dobrý nápad a podnět ze strany občanů. Vždyť ji pořádáme pro ně a je pro nás potěšením, když se výstava líbí. Při výstavě pomáhalo okolo dvaceti nadšenců. Poděkoval jsem Jiřímu, snad i tak trochu za ostatní návštěvníky a popřál jsem osobně a všem jeho přátelům hodně úspěchů při přípravě příští výstavy.“

Couvnot nelze! Výstava má svoji tradici a také, jak jsem slyšel, je málo výstav v ČR, které se s ní mohou měřit. Do knihy návštěvníků jsem napsal: „Díky za krásu!“ A podpis. Nakonec mi budiž dovoleno říci, ve vší skromnosti a s upřímným obdivem, několik slov těm pilným ženám a dívkám: Važte si toho vzácného semínka vloženého do Vašich srdcí, z něhož vyrůstá a vykvétá láska k přírodě a k jejím krásám, která vnitřně obohacuje, v odměnu za to, co děláte nezištně pro druhé, ale také i pro sebe.

Moc Vám všem děkuji a již nyní se těším, dá-li pán Bůh, na shledanou s Vámi na příští výstavě.

Výstava mečíků ve VOLDUCHÁCH u Rokycan

Antonín Žufan

Ve dnech 28. a 29. srpna 1999 se konala ve spolupráci ZO ČZS Volduchy a plzeňské skupiny ZSO GLADIRIS malá regionální výstava mečíků, která byla letos velmi pěkně doplněna kolekcí kvalitních odrůd jirín, kaktusů, živých kamenů a užitkové keramiky, což prospělo k zajímavosti této výstavy i pro návštěvníky.

I přes pozdní termín výstavy zejména v letošním roce, bylo vystaveno přes 200 kusů kvalitních klasů mečíků v širokém sortimentu barev a odrůd. V rámci výstavy bylo provedeno hodnocení vystavených exponátů v jednotlivých velikostních třídách v tomto pořadí:

Třída 500:

1.	SYRÁKOV	pěstitel Žufan
2.	GENERÁL PATTON	Žufan
3.	PINK SKY	Čihák

Třída 400:

1.	MAJESTIC STAR	Beneš
2.	OF SINGULAR BEAUTY	Žufan
3.	CHARMER	Žufan

Třída 300:

1.	STŘÍBRNÝ VÍTR	Beneš
2.	BAMBINO	Čihák
3.	STŘÍBRNÝ VÍTR	Žufan

Třída 100 a 200:

1.	MALÁ ŠÁRKA	Žufan
2.	SMARTY	Beneš
3.	WHITE BABY	Žufan

XXXI. výstava mečíků v Rapotíně :

Vl. König

Rapotínští zahrádkáři uspořádali ve dnech 14. a 15. srpna 1999 v místním kulturním domě tradiční výstavu mečíků, která se těšila jako obvykle živému zájmu široké veřejnosti. Přes 900 dospělých a 200 dětí obdivovalo stovky kultivarů, které vystavovali přátelé Badal, Hrabovský, Klimeš, König, Ing Merka, Palát, Rýpar a Urban.

Pozornost návštěvníků upoutala i fotodokumentace Okresního vlastivědného muzea v Šumperku „Povodeň 1997 na Šumpersku.“ Po několikaleté přestávce doplnila výstavu i expozice exotického ptactva.

Hodnocení nejlepších květů:

Kategorie 200 :	1. JANUS	St. Palát
	2. CURLING ATOLL	J. Hrabovský
Kategorie 300 :	1. RADYNĚ	J. Hrabovský
	2. MILENKA	L. Rýpar
	3. OLINKA	St. Palát
Kategorie 400 :	1. CANDYMAN	ing. Š. Merka
	2. JADY JANE	J. Hrabovský
	3. IGOR'S ORANGE FAVORITE	ing. Š. Merka
Kategorie 500 :	1. DONNA MARIA	J. Klimeš
	2. OF SINGULAR BEAUTY	L. Rýpar
Novošlechtění :	1. R 722	L. Rýpar
Tři klasy :	1. BOMBAY	V. König
Nejlepší kolekce:	1.	L. Rýpar
	2.	J. Hrabovský
	3.	S. Palát

Na přípravě výstavy se podílely dvě desítky obětavých členů místní organizace, jimž patří upřímný dík, stejně jako Obecnímu úřadu v Rapotíně, který opět uhradil náklady na výstavu.

Výstava mečíků na zámku v Kravařích.

Josef Chlebiš

Organizace Iris Hlučín pořádala ve dnech 21.-22. srpna 1999 výstavu mečíků na zámku v Kravařích. Toto místo nebylo vybráno náhodně, ale po zkušenostech s menším zájmem návštěvníků v Hlučíně jsme zavítali do tohoto regionu. Už nyní můžeme říct, že návštěva předčila naše očekávání a ze všech stran jsme slyšeli slova chvály a obdivu nad počtem a krásou vystavovaných květů, profesionální úrovní a perfektním aranžmá.

V těchto dnech prostory zámku rozkvetly do všech barev, odstínů hladkých i zkadeřených květů mečíků. Více než tisíc návštěvníků místních, ale i z daleka obdivovalo 500 vystavených květů v 260 odrůdách od šesti pěstitelů naší organizace a dvou členů Gladirisu. 300 květů bylo použito v aranžmá.

Velmi teplé počasí v letošním roce urychlilo kvetení, ale ještě se na výstavu dostaly velmi pěkné mečíky a hodnotící komise vybrala hodně květů na ocenění. Vystavovatelé si odnesou velice hodnotné ceny za dvě první místa. 5 druhých a 5 třetích míst.

POŘADÍ V JEDNOTLIVÝCH VELIKOSTNÍCH TŘÍDÁCH :

třída 300:	1. ORCHID ROSE	pěstitel:	J.Kaštovský
	2. TARA		J.Chlebiš
	3. DANA		Z.Seidl
třída 400:	1. CLARENCE'S CHOICE		B.Dinter
	2. LONG BEACH		J. Hrabovský
	PRINC BAJAJA		Z. Seidl
	3. GRAND FINALE		J. Chlebiš
Třída 500:	GREENLAND		J.Chlebiš
	1. Neuděleno		
	2. BÍLÝ MOTÝL		Z.Seidl
	SYRAKOV		J.Kaštovský
	3. GAY FESTIVAL		B.Dinter
	ZÁŘIVÉ SVĚTLO		Z. Seidl

Na anketních lístečích hodnotili návštěvníci a pořadí dopadlo takto: 45 hlasů IMPERÁTOR, 30 hlasů REGALIA, 26 hlasů OSCAR, 17 hlasů BÍLÝ MOTÝL, 15 hlasů BOMBAY, 15 hlasů BIELE BAMBINO. Na anketních lístečích se objevilo na 80 názvů mečíků.

Výstava byla doplněna velice pěknou expozicí jiřin pana Jana Kiszky z polského Rybnika. Z šedesáti odrůd bylo velmi těžké vybrat ty nejlepší, zde jsou: 1. CARMEN, 2. SAFE SOTH, 3. PURPLE JOY.

Velice pěkný celkový dojem umocnilo nádherné prostředí zámku, krásné aranžmá, které vytvořily aranžérky pod vedením paní Líby Markové. Tentokrát o výstavu projevil i regionální tisk a články s fotografiemi se objevily v deníku

Svoboda, Blesk a Region. Je třeba poděkovat vedení zámku za poskytnutí prostor, sponzorům za finanční a materiální pomoc, vystavovatelům a všem, kteří se na této akci podíleli. Věřím, že tato úspěšná výstava nám dodala energii do naší činnosti.

Výstava mečíků Rybnik-Newiadom Polsko:

Josef Chlebiš

Pěstitelé organizace IRIS Hlučín se 14. A 15. Srpna zúčastnili druhé mezinárodní výstavy mečíků a jiřin v Rybniku-Newiadomi. Vystavovatelé se rozdělili do dvou skupin, Češi mečíky a Poláci jiřiny. V sále kulturního domu byly jednotlivé květy mečíků, jiřin, ale i velice pěkná aranžování jiřin a mečíků amatérů a profesionálů. Z naší organizace se zúčastnili pánové Dinter, Seidl a Chlebiš. Asi 200 květů mečíků v 90 odrůdách, 130 odrůd jiřin, a 70 aranžmá bylo obdivováno asi tisícovkou návštěvníků.

Vyhodnocení nejlepších květů na prvním místě:

CLARENCE'S CHOICE	Chlebiš /Grand Champion/
GREENLAND	Dinter
OLINKA	Ing Seidl
PINK LADY	Ing Seidl

Tyto mečíky byly oceněny hodnotnými cenami a diplomy. Velmi pěkné druhé místo v aranžování profesionálů získala paní Hanka Nováková z Hlučína.

Věřím, že při další výstavě mečíků se zúčastní více vystavovatelů z Polska a že dojde k větší spolupráci našich a polských aranžérek při přípravách dalších společných výstav. Mě samotného překvapil velký zájem návštěvníků, ale i televize a tisku. Budou-li pořadatelé v těchto výstavách pokračovat, rádi se zase zúčastníme a do další práce přejí hodně energie a elánu.

Doplněk hodnocení exponátů, z podkladů Piotra Wistuby:

druhé místo:

DELILAH	Chlebiš
LADY IN RED	Chlebiš
QUEEN SOPHIA	Dinter
PINK LADY	Dinter

třetí místo:

ASTRID	Dinter
BIELE BAMBINO	Chlebiš
HRADEC KRÁLOVÉ	Chlebiš
PIKNIK	Ing Seidl

Za panem Jindříškem

(Pole Memorabel)

Na výstavě v Lysé nad Labem jsem se dozvěděl smutnou správu, že zemřel náš přední šlechtitel mečíků pan Jaroslav Jindříšek. Znal jsem jej osobně z mnohých výstav, kde jsme spolu vystavovali, a též jsem jej před dvěma lety navštívil v jeho bytě ve Zlíně, kde se přestěhoval na důchodek, když odešel z Heřmanova Městce. Ve svém pokročilém věku stále mečíky pěstoval na pozemku který byl původně zaplevelenou loukou, tak to jej stálo opravdu hodně sil, než částečně nad plevelem zvítězil, Myslím, že rozloha mohla být tak 4-5 a. Poslední dva roky měl již jen několik bedýnek hlíz, které vysazoval pod oknem bytu. Tvrdil mě, že všechny své vzácné odrůdy poslal synovi, který je bude jako památku opatrovat. Na výstavu přijel vždy s větší kolekcí mečíků a květy měl jednotlivě velmi pečlivě zabalené do hedvábného papíru a vidím jej jako dnes, jak přepečlivě květy rozbaloval vkládal do váz s vodou. Pro mne to byl velmi svérázný šlechtitel, protože jako jeden z mála nepěstoval mečíky zkadeřené a voskové, ale zůstával věren mečíkům své generace, spíše hladkým, těm, jež se pěstovaly u nás ještě před okupací a těsně po válce, než vlastně začala moderní mečíková expanze a americká móda zkadeřených mečíků. Též ve svých kolekcích měl hodně mečíků drobnokvětých. Miloval mečíky a věnoval jim celý svůj aktivní život.

Z vyprávění pana Jindříška vím, že se vyučil zahradníkem v Praze a pracoval na zahradě nějaké šlechtičny, kde opatroval růže. Zde uviděl začátkem třicátých let první mečíky, které se jako velká vzácnost rychle šířily v pařeništi. Velmi se mu líbily a brzy si je objednal sám z Holandska. Protože bydlel v pohraničí, musel v souvislosti s obsazením Sudet se odstěhovat a tak přišel o všechny své mečíky a též jiriny, které křížil jako první. Začal znovu v Nové Pace a vyměnil si nové mečíky z Německa za své novošlechtění jirin od firmy z Erfurtu a též něco nového dokoupil a začal znovu s křížením. Šlechtění mečíků se začal systematicky věnovat v šedesátých letech jako pracovník šlechtitelské stanice v Heřmanově Městci kde po odchodu do důchodu v jeho práci pokračoval Jirka Václavík. Známé byly jeho první odrůdy, které prošly státními uznávacími testy a byly zapsané jako odrůdy státního odrůdového registru:

ROMANCE, PRODANÁ NEVĚSTA, BLANIČTÍ RYTÍŘI, FRANTIŠEK NÁRADNÍK, ROZKOŠNÝ, PhMr JAROSLAV POZZI, CANNA, ČERVÁNEK, BÍLÉ KOUZLO a další. Mnohé z těchto byly zkoušeny i v USA a například ROMANCE získala ocenění „First Premium“ . Pan Jindříšek napsal v roce 1982 do slovenského zpravodaje „Svet Gladiol“ článek ze kterého vlastně můžeme všichni vycítit jeho vztah a lásku k mečíkům, cituji:

Chci zdůraznit, že bylo velmi těžké vycházet z holandských hladkokvětých odrůd vyšlechtit zkadeřené sorty, které v šedesátých letech začaly k nám pronikat, byly však škoda – všechny s krátkými klasy. Na šlechtění nejen

v Holandsku, ale v celosvětovém měřítku se klade důraz na čistotu a sytost barvy, na oslňující přitažlivost. Až v době, kdy jako důchodce jsem pokračoval ve šlechtění mečíků, podařilo se mi něco podobného vytvořit. Odrůdy Dr.ŠÓS a LUCERNA jsou sice holandského typu, ale svítivostí předstihnou např. SANS SOUCI. Oranžová LUCERNA svítí opravdu jako skutečná.

Ve šlechtitelském zápalu jsme se vzájemně podporovali s přáteli Františkem Tomanem z Horní Moštěnice, odkud pocházel i pan Hanák, který pracoval jako šlechtitel mečíků, cibule, a kmínu a udržoval velký sortiment odrůd mečíků ve šlechtitelské stanici Stará Ves u Přerova, též Františkem Dobiášem z Hlubokého Dolu u Kolína, PhMr. Jaroslavem Pozzim pod záštitou DAGLY a jejího tehdejšího tajemníka přítele Hynka Volknera. Při našich vzájemných střetnutích nezůstávali jsme jen při slovech, ale ukazovali jsme si výsevy semenáčů a viděli jsme výsledky, ze kterých mnohé, např. po stránce vybarvení, dodnes nejsou překonané. Jako příklad uvedu jeden ze semenáčů přítele Tomana, lilavý s červenými tečkami pravidelně rozmístěnými na každém lupínku. Mnohé z těchto sort přišly nazmar pomícháním při uskladnění, nebo nepřízní počasí. Přišel jsem tak o semenáč předběžně pojmenovaný BÍLÁ HOLUBICE, miniaturní a zrasený. Dodnes se marně snažím něco podobného získat. Při sklizni hlíz v roce 1974 se vinou neopatrných pomocníků dostal do směsi a to pro to, že jmenovku vytáhli dříve než hlízy.

Osobně nejvíce miluji miniaturní mečíky. Přisuzuji jim vysokou účelnost, protože obvykle jsou to nejranější odrůdy. Z mých miniatur nejranější je KOUZELNÝ PROUTEK, za kterým v kvetení hned následuje MAGIE. Mou nejoblíbenější třídou jsou však třístovky. V našem kraji je důležité, aby mečíky kvetly již v červenci, protože sběr hlíz se pak může provádět již v září. I když jsem často unesený krásou výstavních mečíků, tříd 400 a 500, výsledek v kultuře v mých podnebních podmínkách představuje vždy velké zklamání. Pro vysoké nároky na teplo zaostávají v růstu a málo se množí. Mnohokrát bezcenné je i květenství, protože bývá poškozené rosmary počasí. Mečíky v třídě 300 jsou dostatečně rané a tak v roce 1981 jsem první květy řezal již 12. července. Veřejnost stále upřednostňuje 400 a 500, jsou to květy vhodné do velkých místností a pro velké vázy. Svůj účel splní ve velkých místnostech a sálech, například v kostelech, vyplní hotelové kouty a zasedací síně, výstavní prostory, zatím co kytice z miniatur doplní bytový interiér, vysoce ho zhodnotí a svou něžností stále na sebe upozorňuje, překvapí i naplní duši, pohladí i léčí, a je jako malé dítě, které patří v rodině mezi nejbližší.

Na závěr chci říci ještě tolik, že dlouhá léta jsem pěstoval mečíky v nevhodné půdě, čemu byly úměrné i ztráty na hlízách, na úkor těchto problémů jsem vysazoval 20-30 000 hlíz na rozloze 10 arů a to především na řez. Stanoviště jsem musel opustit v důsledku výstavby a přejít na zaplevelenou louku z které jen velmi pomalu a postupně vytvářím zahradu. Každým rokem vysazuji na plochu 4a mečíky v řádcích 50 cm vzdálených a na 20 m řádku vysazuji asi 200 hlíz. Výhodu mají odrůdy s úzkým chudým olistěním. Takového množství vyža-

duje neustálou kontrolu, rozhodování co ponechat a co zrušit. Kdybych chtěl šlechtit i dále, potřeboval bych malý skleníček. Své plány ve šlechtění však ponechám mladším, jsou na svém místě, přerůstají naši generaci a patří jim pochvala i dík. Možnosti v této tvořivosti jsou nekonečné, ale není to jen záliba, ale i oběť.

Přejí proto všem následovníkům mnoho zdaru a úspěchů!

Tolik tedy poselství pana Jindříška. Bohužel tak jako strom se nemůže vzepřít větrům a sněhům, aby do jeho koruny nevnesly hrůzy ničení, ani my se nemůžeme vzepřít běhu života. Kdo jste jej znali, vzpomínejte v dobrém.

INTRODUKCE PRO ROK 2000

Lubomír Rýpar Loučky č.184,742 36 Jakubčovice

464 MEXICKÁ RŮŽE (Červený král x R33) M

Jako semenáč již získal mnohá ocenění na výstavách, kde většinou vítězí v anketách návštěvníků pro svou barevnou neodolatelnost. Neobvyklý odstín starorůžové s červenými přelivy, mohutná, vosková a více zvlněná ROSEY PIPPIN, 150 x 80 x 25/9/6 x 12,5 (výška rostliny x délka klasu x počet pupat x /otevřené květy/ květy v barvě x velikost květu. Sem. R 330

300 EXTRAČISTOTA (R 459 x Brides Bouquet) E

Čistě sněhově bílý, recesivní, nádherně zvlněný a voskový květ s perfektní stavbou klasu. Velmi raný a vhodný k řezu. Vrchol dokonalosti a krásy. 140 x 70x22/8/5 x 11,5 Sem. R 570

400 LEDOVÉ KVĚTY (Superlativ x R 459) L

Ledově bílé květy, inhibované, s fialovými prašníky, hezky zvlněné a voskové. Spolehlivě dává dlouhé, výstavní klasy i z menších hlíz. Vitální a množivý. 150 x 85x26/10/5 x 14 Sem. R 638

356 BÝČÍ KREV (Černý kámen x Regency) EM

Sametový, velmi sytý odstín vínově červené s bílým páskem středem dolních okvětních lístků. Skvělá řezová odrůda s dlouhým stonkem a pevně uchycenými květy s výbornou stavbou. Zdravý a maximálně množivý. 150 x 65 x 23/8/5 x 10,5 Sem. R 661

FERTILITA a STERILITA pylových zrněk lilí.

Doc.RNDr Rudolf Herich, Csc.

Poznámka red: článek jsem převzal ze slovenského Zpravodaje pro liliáře, bohužel mám z tohoto Zpravodaje jen několik listů, nemohu upřesnit rok a číslo vydané tiskoviny rozmnožené cyklostylem. Pan Doc.Herich mě před několika lety dovolil otištění tohoto článku. Ptal jsem se jej na možnost, zdali můžeme takto zkoušet i životaschopnost mečíkového pylu, na což jsem dostal odpověď, že s tímto nemá žádné zkušenosti. Myslím, že by bylo vhodné tyto metody zkoušet i na pylu denívek protože zde jsou velké problémy s opylováním i když něco víme o křížení diploidů a tetraploidů. Proto předkládám po letech tento částečně zapomenutý návod pro všechny experimentátory. Přestože jsem chodil 3 roky do školy na Slovensku, omlouvám se, jestli jsem udělal v překladu nějakou chybu. P.M.

V šlechtitelské praxi je velmi aktuálním problémem fertilita a sterilita pylu. Ne všechny pylové zrna po svém vytvoření musí být vitální, fertilní. U pylu v jednotlivých populacích u různých druhů a kultivarů lilí se setkáváme s rozdílným procentem odumřelých pylových zrn. U některých druhů, případně kultivarů, se setkáváme i s úplnou sterilitou pylu, kdy všechny pylové zrnka jsou sterilní a nemohou se podílet na oplodnění vaječné buňky. I v těchto případech vývin pylu probíhá ze začátku normálně, vytvoří se pylové zrnka s jedním buněčným jádrem. Jejich další vývoj je však zastavený, pylové zrnka postupně odumírají. Podobné případy sterility pylu jsou šlechtitelům lilí velmi dobře známé.

Dobře vyvinuté fertilní pylové zrna po dopadu na bliznu podráždí buňky blizny. Buňky blizny vyloučí sekret, který umožní pylovým zrnkům vyklíčit. Klíčení pylových zrn probíhá tak, že přes otvor ve stěně pylového zrnka vyrostou pylová kapsička, která proroste postupně čnělkou až k vaječné buňce.

Klíčení pylových zrněk je z cytologického i fyziologického hlediska velmi složitý proces, při kterém dochází v pylových zrnech ke komplikované strukturální a funkční přestavbě membránového systému. I vitální, fertilní pylové zrnko nemusí vyklíčit, když nemá k tomu všechny potřebné podmínky. Aby pylové zrnko na blizně mohlo vyklíčit, musí buňky blizny, jak jsme již uvedli, vyloučit sekret, potřebný ke klíčení pylového zrnka. Aby se tak stalo, musí přijít k určitému fyziologickému kontaktu mezi pylovým zrnkem a buňkami blizny. Tento kontakt není náhodný. Na bliznu dopadají a různým hmyzem jsou přenášena i pylová zrnka různých druhů rostlin. Buňky blizny však reagují jen na pylové zrnka takového druhu, jakého jsou i buňky blizny. Pylové zrnka ostatních druhů rostlin buňky blizny nepodráždí, blizny nevylučuje sekret potřebný ke klíčení, pylové zrnka postupně odumírají. Buňky blizny mají určité receptory, které jim umožňují rozoznat pylové zrnka vlastního druhu. Obrazně můžeme mluvit o "lásce rostlin". Blizna neotevře každému pylovému zrnku svou náruč.

Pylové zrnka jsou velmi malé, studium jejich fertility nebo sterility můžeme provádět jen za pomoci mikroskopu. Pro nás postačí i malý školní mikroskop, který je běžně k dostání. Studium pylových zrněk jednotlivých druhů a odrůd lilii stěžuje zesílená buňková stěna, (obal) pylových zrněk. Buněčnou stěnu barvíme různými barvivami používanými k studiu struktury pylových zrněk, ta však zakrývá vnitřní obsah zrnka.

Z uvedeného vyplývá, že při studiu fertility a sterility pylu je žádoucí z hlediska šlechtitelské praxe:

- a) prošetřit, zdali dané pylové zrnka jsou fertilní, resp. sterilní,
- b) analyzovat, jestli daný pyl je normálně vyvinutý, nebo se vývin zastavil v určitém stádiu,
- c) zjistit, zdali pylové zrnka jsou schopné vyklíčit a jaké je procento klíčivosti těchto zrněk.

Analýza fertility a sterility pylových zrn.

Pro analýzu fertility a sterility pylu bylo vypracováno mnoho metod. Ne všechny jsou však vhodné pro pylové zrnka lilii, především proto, že pylové zrnka lilii mají zesílenou buňkovou stěnu která zabraňuje a komplikuje studování vnitřního obsahu pylových zrněk.

1. Analýza fertility a sterility pomocí jodu.

Pomůcky: mikroskop, spodní a krycí sklíčka, preparační jehly, kapátko, váhy, odměrný válec, filtrační papír, sklenice z tmavého skla na 300 ml.

Materiál: destilovaná voda, jodid draselný, jód.

Postup: 2g jodidu draselného rozpustíme v 5 ml destilované vody a zahřejeme. Do roztoku přidáme 1 g jodu a roztok doplníme destilovanou vodou do 300 ml. Takto připravený roztok přelijeme do tmavé láhve.

Vlastní analýzu sterility a fertility pylových zrněk děláme následovně:

Na spodní sklíčko dáme zralou tyčinku, kterou pomocí preparační jehly roztrhneme a uvolníme pylové zrnka. Zbytky tyčinky odstraníme, aby na sklíčko zůstal jen pyl. Na pylové zrnka nakapeme jodový roztok. Pylové zrnka překryjeme krycím sklíčkem, přebytečný roztok (mimo sklíček) odsajeme filtračním papírem a pozorujeme pylové zrnka. Fertilní pylové zrnka jsou zabarvena tmavě fialově, sterilní se nezbarví. Při práci s jodem dáváme pozor, aby objektiv mikroskopu, případně i jiné části přístroje nepřišly do kontaktu s roztokem jodu. Jod by je mohl poškodit. Proto se doporučuje přebytečné kapky roztoku jodu odsát filtračním papírem.

2. Analýza fertility a sterility pylových zrněk metodou V.S.Šardakova:

Při této metodě se analyzuje fertilita pylových zrněk na základě přítomnosti enzymu peroxidázy, který se nachází ve funkčně schopných pylových zrnkách. Pomůcky: mikroskop, podkladní a krycí sklíčka, kapátko, sklenici s kapátkem, váhy a odměrný válec.

Materiál: destilovaná voda, 50% alkohol, benzidin, uhličitán sodný, alfa-naftol, 0,3% peroxid vodíku (ve skleničce s kapátkem).

Postup: před začátkem analýzy si připravíme následně čerstvé roztoky:

- Roztoky:
- a) 0,20 g benzidinu rozpustíme ve 100ml 50% alkoholu
 - b) 0,15g alfa-naftolu rozpustíme v 100 ml 50% alkoholu
 - c) 0,25g uhličitánu sodného rozpustíme ve 100 ml destilované vody
 - d) 0,3 % peroxid vodík

Před použitím smícháme ve stejném objemu první tři roztoky, (a,b,c). Na podkladní sklíčko dáme kapku z tohoto roztoku, do ní nasypeme z tyčinky pyl. Přikápneme kapku peroxidu vodíku a přikryjeme krycím sklíčkem. Fertilní pylové zrnka obsahující peroxidázu se barví jasně růžově až tmavě červeně, sterilní pylové zrnka se nebarví.

VIROVÉ CHOROBY MEČÍKŮ

Ing Zdeněk Simek „ Zahrady a zahrádky „ Léto 99

Mečíky upoutávají zaslouženou pozornost mnoha zahrádkářů svou širokou paletou barev i tvarovou rozmanitostí květů. Pomineme-li značnou náročnost mečíků na pěstování, sklizeň, posklizňové ošetření a uložení hlíz a brutu, bývají častou příčinou neúspěchu a zklamání závažné výskyty virových, bakteriálních a houbových chorob, která se projevují jak během vegetace, tak i při skladování hlíz v zimních měsících.

Virové choroby jsou v současném sortimentu mečíků značně rozšířené, ale přesto bývají zejména v počátečních, často latentních příznacích podceňovány a přehlíženy. Nerozhodnost a často i nedůslednost pěstitelů při provádění negativních výběrů v napadených porostech se pak stávají převažující příčinou nadměrného a později nevládnutelného rozšíření virových chorob.

U mečíků bylo dosud ve světě izolováno 5 druhů virů, které jsou přenosné rostlinnou šťávou, mšicemi, háďátky, trásnenkami, křísi a půdními roztoči. Některé z těchto virů jsou v přírodě rozšířeny na desítkách druhů kulturních a plevelných rostlin.

Nejzávažnější virové choroby mečíků jsou přenosné mšicemi neperzistentně, což znamená, že infikovaná mšice přenáší virus podobně jako u šarky peckovin v prvních minutách po předchozím sání na nemocné rostlině. Nejvíce se na přenosech virových chorob podílejí okřídlené generace mšic, které přeletují z rostliny na rostlinu a provedou řadu vpichů, než se na některé rostlině usadí.

Použití aficidů či insekticidů je z hlediska přenosu viru v těchto případech jen málo účinné, protože mšice přenesou infekci většinou dříve, než budou postřikem usmrceny. To je velmi závažné u nejrozšířenějších viros mečíků- viru mozaiky okurky.

Virus žluté mozaiky fazole (Bean Yellow Mosaic Virus – BYMV)

Je rozšířen u většiny odrůd mečíků všude na světě. Vyvolává příznaky mozaiky bílé proužkovitosti listů, které přecházejí někdy i do nekrot. Typ příznaků a jejich intenzita závisí na citlivosti odrůdy, průběhu počasí během vegetace i na případné infekci dalším virem. Projevy této mozaiky fazole bývají u mečíků obvykle zjištělné snadněji jen na mladších listech, zejména při určitém úhlu osvětlení, nebo při pohledu na list proti světlu. Někdy bývají příznaky v době intenzivního růstu listů latentní a nejzřetelnější se projeví na listech v době květu, u některých odrůd po odkvětu. Samotný virus nevyvolává u většiny odrůd příznaky na květech ani na hlízách, ale infekce se přenáší hlízami do dalších let. Příznaky v dalších letech mohou být za příznivého počasí pro růst mečíků méně zřetelné a nemusí podstatně snižovat ani při výskytu jemné skvrnitosti květů jejich kvalitu. Napadení odrůdy lze vizuálně potvrdit často až po několikiletém pozorování. Virus je přenosný rostlinnými šťávami a mšicemi.

Virus mozaiky okurky (Cucumber Mosaic Virus – CMV)

Je to nejhorší a pěstitelsky nejzávažnější virová choroba, přestože je podle některých autorů u mečíků méně rozšířena. Její příznaky na listech se projevují bělavou skvrnitostí listových čepelí, která je výraznější a zřetelnější téměř po celou dobu vegetace než u viru žluté mozaiky fazole. Přesto je tato skvrnitost některými pěstiteli často přehlížena nebo zaměňována s poškozením listů třásněnkou mečíkovou. (*Taeniotrips simplex* Mor.). Značně nepříznivě bývá ovlivněna i násada a velikost květů i délka květenství.

Daleko závažnější a nepřehlédnutelné je znehodnocení květů, které se projevuje u pěstovaných odrůd v různé intenzitě a odlišným způsobem. Napadené růžové a červené květy mají obvykle na korunních plátcích bílé skvrnky, odrůdy s oranžovou a lososovou barvou květů skvrnky žluté, u tmavočervených odrůd bývají skvrnky světle fialové. U většiny bílých a světle žlutých odrůd se skvrnky neobjeví, ale okraje korunních plátek zejména velkokvětých odrůd rychleji zavadají a vadnou. Skvrnitost listů často připomíná poškození způsobovanou třásněnkou mečíkovou. Výrazný rozdíl je však možno pozorovat

jen na otevírajících se květech. Při napadení třásněnkou se květy obtížně otevírají, korunní plátky jsou mechanicky slepené a jejich pletivo je v místě skvrnky propadlé, ztenčené. Třásněnky vysávají buněčnou šťávu, zanechávají za sebou drobné tmavé lepkavé výkaly a pletiva v místě sání zasychají. Při výskytu viru mozaiky okurky jsou korunní plátky stejně silné i v místě skvrnky. Jsou hladké a čisté, z kališních lístků se snadno vysouvají a nejsou slepené. Tyto rozdíly jsou na korunních plátcích květů i na listech dobře patrné pod binokulárem nebo silnou lupou.

Napadené rostliny je nutno ihned po zjištění příznaků zničit. Infekce se přenáší v hlízách i brutem do dalších let. Podle některých autorů se však podařilo i z infikované hlízy vypěstovat zdravé potomstvo z brutu následnou selekcí na izolované ploše po dobu 2.-3. let. V těchto případech je patrně rozhodující včasná sklizeň hlíz s brutem dříve, než se přenesou virus z hlízy do brutu. Virus je přenosný rostlinnými šťávami a neperzistentně mnoha druhy mšic.

Virus kroužkovité skvrnitosti tabáku (Tobacco Ringspot Virus TRSV – Nepovirus)

Projevuje se žlutavými skvrnami na listech mečíků. Přenáší jej půdní roztoči a háďátka (*Cephalolobus*, *Meloidogyne*, *Heterodera*) a houba *Olpidium brassicae*, nikoliv mšice. Nejčastější je přenos rostlinnými šťávami ulpívajícími na ostrí nožů a nůžek.

Virus kroužkovité skvrnitosti rajčat (Tomato Ringspot Virus – TmRSV) Tomato Spotted Wilt Virus-TmSWV)

Vyvolává podobné chlorotické skvrny jako předchozí, avšak většinou jen na mladých stonkových listech. Někdy jsou celé stonkové listy, stonky i soukvětí chloroticky bělavé. Květy, pokud vůbec rozkvetou, jsou zdeformované a nepoužitelné. Virus je přenosný rostlinnými šťávami a kořenovými roztoči rodu *Xiphinema*.

Žloutenka astry

Dříve byla pokládána za virózu, nověji se označuje jako mykoplasmosa. Projevuje se v prvním roce výskytu jen zpomalením růstu a pokroucením stonku. V dalším roce vyrůstá místo normální rostliny jen trs tenkých chlorotických podlistenů, které často nevyrostou ani nad povrch půdy a poměrně rychle hynou.

Napadená hlíza i bez nadzemní listové plochy často přežívá v půdě až do podzimu a napadení touto mykoplasmosou se projeví pouze mezerami v porostu. Při sklizni hlíz se nacházejí pouze přežívající hlízy bez stonku. Chorobu přenášejí křísci rodu *Macrosteles*.

Ochrana proti virovým a mykoplasmatickým chorobám:

Základním a neúčinnějším způsobem ochrany jsou přísné, po celou vegetaci prováděné negativní výběry napadených rostlin ihned po zpozorování prvních příznaků. Napadené rostliny i s nově se tvořícím brutem je nutno zlikvidovat, nejlépe spálením. Při zjištění příznaků virového onemocnění až v nakvétajícím nebo kvetoucím porostu je nutno zlikvidovat napadené rostliny vyřazením lopatkou včetně hlízy a tvořícího se brutu dřívě, než přistoupíme k řezání květů na celé ploše. Použitelné květy s lehčími projevy virového onemocnění je nutno řezat nástroji vyčleněnými jen pro tento účel. Tyto nástroje nelze v krátkém časovém postupu použít ke sklizni květů ze zdravých rostlin bez nezbytné desinfekce.

Nedodržením tohoto postupu výrazně zvyšujeme riziko přenosu virů rostlinnými šťávami ulpívajícími na nástrojích. V takovém případě se pak člověk stává rozhodujícím vektorem přenosu choroby.

Současný stav ve výskytu virových chorob u mečíků:

Vážnou situaci ve výskytu virových chorob v současném sortimentu dokládá skutečnost, že v souboru 92 odrůd mečíků, u něhož byl v letech 1996-8 sledován zdravotní stav na zahradě v Citonících, (Znojmo), byl nejzávažnější výskyt zjištěn u odrůd: Betty, Big Cross, Campino, Cinamond Toast, Colora, Divinity, Donna Maria, Jubilant, Krásná Perlička, Milena, Minehava, Morava, Pink Cross, Poema mládí, Salome, Snění, Tirnavia a Tyr, tj. celkem u 18 odrůd.

Opakovaně zjišťované a neustále silnější a výraznější příznaky napadení těchto odrůd virovými a mykoplasmatickými chorobami byly nejčastějším důvodem k jejich vyřazení z dalšího sledování zdravotního stavu a pěstování.

Mražený pyl denívek.

(Stručný obsah článku *Frozen Pollen*, *The Daylily Journal* č. 46, jaro 1991 str. 46-47)

Zučátkem letošního léta jsem se přesvědčil, jak propastný je rozdíl v křížení mečíků a denívek. Mečíky a jejich opylování je prostě záležitost učebnicová pro děti, kdežto hybridizace denívek může být velký problém pro začátečníka, který není obeznámen o mnoha jak fyziologických tak genetických skutečnostech, které je nutno dodržet. Je zde hodně faktorů,

kteří se musí dodržet, i když denívky mají dostatek pylu a pohodlně přístupnou bliznu. Přítel Dr. Sehnouška mě slíbil elaborát, kde shrne své poznatky s hybridizací denívek, bohužel je dlouhodobě nemocen. Nyní mohu nabídnout překlad přítele Margoče, který mě před lety zaslal a podělit se o poznatky amerického šlechtitele denívek pana Carra. V nejbližších číslech našeho Zpravodaje zveřejním kompletní pěstitelský a šlechtitelský postup od Dr. Lamberta a též šlechtitelský program o hybridizaci plnokvětých denívek. P.M.

Neosvědčilo se ukládání denívkového pylu do želatinových kapslí, protože se často slepily od vlhkostí rukou a nešly otevřít.

Dr. Carr přišel na nápad na uskladnění pylu v čepičkách (vršcích) od mléčných džbánů o obsahu 1 galon, asi 4,5l. Tyto uzávěry dobře vymyl, vysušil a do nich ukládá pylové tyčinky. Včasně ráno odebere pylové tyčinky když ještě nejsou otevřené, a pyl nemůže mít nějakou příměs jiného pylu přeneseného větrem, nebo hmyzem a tyto uloží v kuchyni. Zapne ventilátor tak, aby nefoukal přímo na pyl a nechá do večera, aby se odstranila vlhkost. K večeru je již pylová tyčinka dostatečně vysušená, takže označené vršky ukládá do plastického sáčku o velikosti 5 x 10cm. Sáčky mají místo na popis a na jedné straně zip. Uloží je do krabice podle abecedy a uloží do ledničky.

Takto uložený pyl používá podle potřeby po dobu celé budoucí sezony. Pyl se v ledničce skladuje s výborným výsledkem až 2 roky. Opyluje běžným způsobem pomocí pinzety, a nebo zasekávacích kleští, (pean) a nepotřebovaný pyl zase uloží do sáčku a do ledničky.

V roce 1990 až 99% křížení bylo pomocí mraženého pylu. Sebral asi 20 tis. semen a jejich klíčivost byla výborná. Na závěr poznamenává, že v obchodě kde sáčky kupuje na něj podezíravě pohlížejí, protože ty samé sáčky používají obchodníci s kokainem.

SEZONA 1999 na mé zahradě.

 Petr Mimiránek

Nyní, v polovině listopadu po večerech dokončuji poslední stránky našeho Zpravodaje a je mě líto, že žádný pěstitel z organizace si nenašel trošku času, aby napsal několik řádků o své sezoně a o tom, jak mu mečíky kvetly. Mnozí mají již mečíky očištěny, roztríděné na zimu a dokonce hotové nabídkové listy či katalogy a seznamy. Mne tato práce teprve čeká, mečíky jsou uloženy na lískách ve sklepě, ošetřené po sklizni proti trásněnce a protože bylo celý podzim velmi příznivé počasí a nikdo nesklízel za chladna a zimních

plískanic jistě všude vládne spokojenost s kvalitním a zdravým sadivem pro příští rok. Mohu bez nadsázky říci, že letošní sezona byla mimořádně zdařilá s ideálním počasím a přiměřenými srážkami v době intenzivního růstu (květen-červen), malým množstvím mšice a dokonce trásněnky. Trásněnku jsem zjistil již v polovině května. Postřik Karatem nezabral (ani na mandelinku na porostu brambor), trásněnku jsem totálně zlikvidoval Talstarem s přídatkem výluhu tabáku Nová směs. Talstar má výhodu, že má dlouhodobý účinek a nemusíte postřiky často opakovat. Je však velmi drahý. Po rozhovoru s Ivanem Šaranem jsem se dozvěděl, že mu Talstar naprosto selhal. Přítel Koníček je již po několik let velmi spokojen s přípravkem Mesurol. Po postřiku Talstarem s tabákem musela trásněnka dostat velmi silnou smrtící dávku, protože ani po měsíci v době květu jsem ji nenašel při podrobné prohlídce květů. Při mé návštěvě v Německu jsem viděl porost mečíků, kde vyrůstaly první klasy a na nich v zákoutích mezi poupaty byl drobný černý trus trásněnek. Tak silné napadení trásněnkami jsem ještě neviděl a bylo mi jasné, že tyto mečíky velmi rychle skončí a nemohou ani vykvést.

Mečíky sázím dosti hustě, řádky od sebe 30cm s mezerami asi 2-5cm mezi hlízami. Mečíky však chtějí více prostoru, ale nemám více místa, na některé záhony již sázím i po páté, s odstupem 3-5 let. U Ivana Šarana jsme se shodli, že zdravá půda je nejdůležitější faktor pro pěstování mečíků, protože na záhonech kde sázel i vloni mečíky, tyto byly při sklizni velmi pěkně narostené a zdravé, kdežto vedle, kde byla po mnoho let monokultura růží, čili pro mečíky nová půda, tyto byly horší. Každopádně nepřítelivě na mečíky působí částečně zastíněný pozemek, zapravení termofilné nezpracovaného kompostu a hnoje, nepropustná půda v mokřem podzimu, a nemocná předplodina. Též řeči o tom, že s virozami se musíme naučit žít, jsou nebezpečné. Nepěstujte mečíky s viditelnými projevy viroz, proto jsem zařadil článek o tomto problému, který pozorného pěstitele naučí virozy rozeznat od projevů poškození trásněnkou, což vím, že mnoho pěstitelů nepozná! Mečíky jsou na virozy velmi citlivé a při velkém náletu

mšice se vám nakazí i semenáče druhým rokem po výsevu, což se mě stalo již po několikáté, jsou však odrůdy, které velmi zdravě rostou, mám je již více sezon a stále mají tmavý a zdravý list, kdežto mnohé onemocní velmi brzy, virozní mečík ztratí na délce klasu až 5 puků, podobně jako hlíza skladovaná v suchu a teple. Dnes se prostě nevyhneme tomu, aby někdo neprodal či nedaroval stoprocentně bezvirozní mečíky, nových a lepších odrůd je však dostatek a proto nelitujte se zbavit nemocných i když mohly být velmi pěkné. Bohužel, některé mečíky staré jsou genetickými poklady a ani já je nedokážu vyřadit, protože jsou nenahraditelné pro šlechtění. Nyní vypíši několik odrůd, které byly u mne opravdu nejlepší:

ROSE FRAGRANCE, (asi nejlepší voňavka vůbec, krásně voní po růži),

CREAM DE MINT, KOSMICKÝ PROSTOR, CLARENCE'S CHOICE, EXCITEMENT,

TARA, BEAUTIFUL ANGEL, MILLENIUM, REQUIEM, REGENCY, ELEGANCE,

NIGHT HAWK, ZELENÁ TUŇ, ANGELICA, OF SINGULAR BEAUTY, FIGARO,

GLADIRIS, ICE CAP, ALBATROS, WHITE ICE, MINI SNOW, VIOLENCE, VIENNA,

SAMSON, a další.

Určitě je jich více a hlavně se semenáči od pana Machaly a Vlasty Nováka to byl letos opravdu krásný zážitek mezi květy gladiol. Uvedené jsem použil ke šlechtění a mimo nich kvetlo mnoho stovek dalších odrůd, vlastních semenáčů a též novinek. A ještě – nejkrásnější mečík jsem viděl u Ivana Šarana, semenáč 32/96 z křížení se starou Johnsonovu odrůdou FRESH SNOW. Až tento mečík uvidíte, ztratíte všechny iluze o tom, jak má mečík vypadat. Také děkuji příteli Kadlecovi za pozvání, vidět jeho nádherné semenáče, ale čas mě to nedovolil, další dík patří přátelům od Val.Meziříčí, panu Machalovi a předsedovi Bajarovi za jejich milou návštěvu u mne, a za prohlídku mých porostů mečíků.

Nyní je zahrada porytá, i když to byly galeje, protože podzimní deště došly velmi pozdě, až po 8.listopadu. Čeká mne ještě rozřídění semen mečíků, kterých jsou dvě velké skleněné vázy a po Novém roce zhotovení seznamů i pro nabídku jak mečíků, tak denivek. Můžeme tedy očekávat snih s klidným svědomím, že všechny práce na zahradě jsou v pořádku dokončeny. Přeji všem pěkné hlízy a nový elán do pěstování a mnoho radosti z mečíkových květů. Mám velké obavy, že se zhoršila pro mnohé z Vás finanční situace a budete se rozhodovat, zdali dát 100 Kč na členský příspěvek a zůstat členy. Prosim vydržte. Dále prosím pěstitele, který má možnost velmi levně rozmnožit z barevných diapozitivů nebo barevných fotografií obrázky na barevné kopírce aby mě dal vědět, mám dostatek fotografií, které by se daly vložit do Zpravodaje a tak jej zpestřit, též bych přivítal spolupráci překladatele.

Allium –okrasné česneky-

Vladimír Pernica

Ano, okrasné. Rod Allium patří do čeledi liliokvětých a tudíž stavba květů odpovídá stavbě všech liliokvětých. Druhy rostou na celé severní polokouli a několik i v sev.Africe. Rod má asi 250 druhů, většina z nich je však sbírkového charakteru. Je však již registrováno kolem tří desítek hybridů, většinou vyšších.

Cibule česneků jsou různé, od drobných až po velké a druhy rostoucí trsovitě mají obvykle cibule rhizomového charakteru. Většina kvete v období po odkvetu tulipánů a narcisů, dříve než kvetou lilie či mečíky a tak vhodně oživují zahradu. Vyšší a vysoké jsou často výborné k řezu, takto tržně využitelné a vskutku atraktivní. Některé jsou vhodné do suchých vazeb. Nízké se dají použít jako obrubovky či do skalek, vyšší na skupiny a vysoké ve skupině mohou být i soliterou.

Z druhů jsou běžnější:

Al.aflatumense - z centrální Asie, má velké (asi 6 cm) cibule a na stvolech vysokých až 100CM kulovité soukvětí s květy lila purpurovými. Kvete koncem května a je výborný k řezu.

Al. alexianum - opět z centrální Asie, avšak nízký, okolo 15cm, s dosti velkým, polokulovitým soukvětím ve vínově červené.

Al. altaicum -ze Sibíře a Mongolska je středně vysoký, 50cm a soukvětí má žlutavé.

Al.amabile -je z Číny (Yunan), nízký se sytě magnoliově růžovými květy.

Al.atropurpureum -roste od Maďarska po Sibíř. Má drobné hnědočerné cibulky a květenství vejcovité, vínově červené na stvolu až 70cm.

Al. atroviolaceum -má květenství purpurové na stvolu 40-80cm. Areál rozšíření je od Evropy po centr. Asii.

Al. bessianum - je z Číny, nízký,(20cm) s květy napurpurově modrými.

Al. caeruleum - z jihovýchodní Evropy a Sibíře má malé cibulky a na stonku asi 50cm kulovité, azurově modré květenství. Výborný k řezu. Kvete v červnu.

Al.christophii (syn.albopilosum)- má jedno z nejmohutnějších květenství, jediněčné k sušení.

Al. cowanii - je kulturní formou Al. neapolitanum.Čistě bílý, asi 30cm vysoký.Cibulky drobné.

Al.flavum -je evropský druh, rostoucí i u nás, vysoký asi 20-30cm s květy sírově žlutými.

Al.giganteum - je pokládán za přírodní hybrid a patří mezi nejvyšší (až 180cm).

Al.karataviense - z Turkestánu, je nízký, (20cm) a velmi ozdobný.

Al. macleanii - patří mezi vysoké (až 80cm) s kulovitým ,fialkově růžovým květenstvím.

Al.moly - je známý nízký, žlutý česnek.

Al.nigrum (syn. multibulbosum) –roste v Evropě, v Asii i v severní Africe. Je vyšší (70cm) s většími bílými kvítky v polokulovitém květenství.

Al.obliquum -z Rumunska a Sibíře je asi 70 cm vysoký, světle žlutý.

Al.oreophyllum -je nízký, magnoliově růžový.Velmi krásný.

Al.schubertii - květenstvím zdánlivě připomíná Al.christophii, má květy švestkově purpurové.V létě více sucho!

Al. sphaerocephalon -z Evropy, Asie i z Afriky má květenství červenavě purpurové na stvolu asi 70cm.

Al.triquestrum - ze středomoří má bílé, zvonečkové květy na stvolu až 30cm.

Dále vyjmenuji několik nejznámějších odrůd:

COLANDA, GLADIATOR,GLOBEMASTER,JOHN DIX, LUCKY BALL, PURPLE SENSATION, PURPLE SURPRISE (snad nejspičkovější purpurový), ROSY GIANT, SHALOM a další jako MOUNT EVEREST a jiné. Hodně kultivarů nabízí pan Rukschans z Litvy a také mnohé nové druhy z centrální Asie a Kavkazu.

Většina česneků pochází ze stepních či suťových oblastí hor a tím jsou dány jejich nároky, především propustnost půdy.Jsou poměrně nenáročné, avšak jsou mezi nimi i takové, které vyžadují vysoce propustnou půdu, dokonce některé nejsou zimovzdorné. V přehledu uvedené jsou značně odolné.

Množí se většinou dělením (dceřinými cibulkami), semínky některé druhy. I zde je však riziko hybridizace a nutná následná selekce, (má zkušenost s výsevem Al.aflatumense- výsev květů od bělavé po purpurovou).

Tyto květiny jsou vskutku zajímavé, vhodně kvetou v květnu a červnu.Ano jsou i druhy kvetoucí i jindy a zaslouží si z několika hledisek širší pozornost.

BIOGANIC

Výroba a distribuce: AGROTONZ a.s., Sokolská 450, 763 62 TLUMAČOV
tel. 067/ 792 2150, 792 9032

Organické hnojivo a půdní stabilizátor, výsledek ekologického zpracování stájových a dalších organických odpadů.Je odborně vyráběn z přírodních materiálů metodou aerobní termofilní biofermentace ve zvláštních technologických zařízeních, což zaručuje reprodukovatelné fyzikální a biochemické podmínky a vysokou kvalitu výrobku.

Je vyráběn při teplotách vyšších než 65 st.C. Tak jsou v použitých výchozích surovinách odstraněny patogenní organismy a výsledný produkt je pasterizován. Tento výrobní postup současně zajišťuje odstranění klíčivosti semen

plevelů. Pasterizace dodává BIOGANICU užité vlastnosti, které v současné době nemá žádné jiné organické hnojivo na našem trhu.

Použití: zvyšuje obsah humusu a organických látek v půdě, zlepšuje její strukturu a zvyšuje obsah živin, má se rovnoměrně rozptýlit a po aplikaci mělce zapravit do půdy běžným zahradnickým náčiním tak, aby rostlina mohla čerpat výživu svým kořenovým systémem. Můžeme použít celoročně u rostlin vysoce náročných na humus /všechny druhy zeleniny, rané brambory, ovocné stromy, okrasné květiny, keře a živé ploty, též trávníky a golfové hřiště.

Obsah živin v % v sušině:

min: 3% dusíku, 2,5% kysl. fosforečný, 2% kysl. draselný, 2% kysl. vápenatý, 0,7% kysl. h. ořečnatý, spalitelné látky 70, poměr mezi C:N max 30, Ph 6-8,5

Balení: 5 kg, 10 kg, 25kg a volně ložené.

Doporučené dávkování v kg /m² (1 kg = 2 litry)

Zelenina	- před setím 1kg, do pásů mezi rostliny 0,5 kg
Trávníky	-na jaře a na podzim 0,5 kg
Ovoce a ok.dřeviny	-stejněměrně okolo V 2m kruhu do všech směrů na jaře a na podzim 5 kg
Květiny v květináčích	-2 polévkové lžice na běžný 10cm široký květináč
Květiny záhonové	-na podzim a po sklizni 0,5 kg (ne přímé hnojení)

Výbor spec. organizace ČZS Gladiris

*Přeje všem svým členům a pěstitelům
mečků v Novém roce 2000 mnoho
úspěchů, zdraví a krásných zážitků
z výstav i zahrádek a pohodu v rodinách
i mezi přáteli.*

